

vorbiri literare“, XXXIX [1905], p. 298), cum și ir. *aniurba*, ‘în-timpin’ (O. Densusianu, *Antologia dialectală*, p. 112).

VI.

Elemente grecești.

Ahândòs.

Se întâlnește în cimilitura „fusului (încărcat de tort)“, alternând cu: *folicos* (pentru care cf. și ngr. φορτικός, „de charge, grossier, encombrant“), *burduhos*, *burdios*, etc. (v. Pascu, *Despre cimilituri*, I, 241).

Probabil, corupt din *ahondròs, *hondròs = ngr. χονδρός, χοντρός, „gros, grossier“ (cf. χοντρόπονον, „lână ordinară, pânză de saci“, χονδροβέλονον, χονδροβελόνη, „ac de cusut sacii“, etc.). Ori = *antihos* (*andihòs, *ahundos) din cimil. „ușii“ (*ibid.* 120) = ἀντίχωρος?¹⁾

Cimilitura ar putea fi de proveniență suddunăreană, importată la noi prin Țigani. un țig. *a(v)indòs*, „viind, fiind“, *acindòs*, „rămânând“, *bașindòs*, „tipând“ (*başlă*, part. perf. al acestuia, iar nu turc. **başlu*, e țigân. „coçoș“), un *Ştefanòs*, *Gavrilòs*, *Toderòs*, chiar *Românòs*, nume de robă țigănești ai mănăstirilor bucovinene (v. Dan, *Vartolomeiu Mazaieanul*, /assim), au același ethos specific, ca și *ahândòs*.

Cu χονδροβέλονον de mai sus ar fi de comparat *hondrobele* (lemn), *hodrobețe* din altă cimilitură (cf. ngr.-dial. γουτσουζελλα = χονδρὸν τεμάχιον καψεύλου din Glosarul lui Budona, p. 82, mgl. *bila*, „prăjină“, din Glosariul megl. al lui Papahagi, p. 68, dr. *bila*, „trunchiu“, „scurtătură“ din Pamfile, *Industria casnica*, p. 109, r.-dial. *bel*, „instrument de săpat“, din „Documente și regeste“ de I. Bogdan, p. 328, țig. *beli*, *beli*, „kleine Stange“). Poate că și *hondrolemne* = *hondrolene* (alterat prin ritm: *lemn*), *hodolene* dintr-o cimilitură a „scării“: două lemn *hondrolemne*, și mai multe mânărtele“ (cf. *odolean*, din Moldova-de-Nord, nu numai nume de plantă, — v. Panțu, — ci și dublet al lui *nadolean*,

1) Un intermediar ngr. presupune, din cauza fonetismului (-nd-), și rom. *rămândă*, „lapă de soiu nobil“ (*Rev. p. 1st*, etc., I, 185), „herghelie“ Fur tună, *Izvodiri*, 101). *căi de romândă* („An. Ac Rom“, XXXII, p. 1008) = fr. *remonte*

,de Anatolia“ : „găină *odoleană*“, în înțeles de „mare“) conține pe ngr. χοντρός, pe care-l cuprinde, după I. Caragiani (*Studii ist. asupra Rom. din Peninsula Balcanică*), nu numai patronimicul *Hondrosom*, „Grosu (la trup)“, ci și un *hondrubalat*, „bucălat“. — *Hondronesc* (v.' „Revista istorică“, VI, p. 203) = ngr. χονδραίνω, „grossir, rendre gros, devenir gras“ (Contopoulos).

Tinem să observăm aici, că, dacă nu însuși *cołoflengher*, „luceafăr“ (pe care-l derivam, în „Bulletin de l'Institut pour l'étude de l'Europe sud-orientale“, VII, 51, nota, dintr'un ngr. χουτσοφέγγαρι, format prin analogie cu un χουτσοδαίμων, χουτσοδά-μόνιο, χουτσοδαμονάκι, etc.: cf. G. Meyer, *Neugr. Stud.*, II, 97—102), cel puțin *folfengher* și *lucef lengher* s. *lucefleñder* (la Odobescu), care cuprind în partea întâia pe ngr. φωσφόρος și rom. *luceafăr*, în partea finală ar -putea fi, [nu ngr. φεγγάρι, nici rom. *fleandură* (Weidelt, etc.), ci țigăn. -enghero s. -ender, terminație a genetivului plural și sufix nominal foarte frecvent (v. P. Josef Ješina, *Români Cib oder die Zieeunersprache*, pp. 17, 25, 27): *cirklenzero*, „Vogelhändler, Vogelsteller“ (de la *cirklo*, „Vogel“), *dromengero*, „Wanderer“ (d. *drom*, „Weg“), *šaflengero*, „Binder“ (d. *šaflı*, „das Schaf“), *verdangero*, „Wagner“ (d. *verdu*, „Wagen“), etc.

Buchereă.

Într'o variantă din Romanați a baladei „Costea [Gelepul]“:

Aveă o oaie *bucherea*,
Care, când eră vremea rea,
Trăgea oilă la perdea ;
Iar, când era vremea bună,
Trăgea oilă la pășune.
Mai avea Costea, avea,
D'un berbece prepeleag,
Cu patru coarne în cap...

Păsculescu (*Lit. pop. rom.*, p. 325) explică: „lânoasă, cu lâna mare și lungă la fir“ (locul de origine, „Brăila“, greșit!).

Contextul, însă, care vorbește indată de berbecele cu patru coarne, putând servi de „prepeleag“ (pentru atârnarea utensilelor ciobănești), pare a indica mai degrabă o „oaie rogoșă (ța-

poșă), năzdrăvană“ în genul calului din „Alexandrie“, — ceeace conduce la un prototip *vucherea = ngr. βούχερως, „cu coarne de bou“ Cf. totuși *bucălaie* (modificat supt influența ritmului?).¹⁾

Chichion.

„Embarras, mauvaise affaire“ (Cihac, II, 646, care-l derivă din ngr. κελύχιον, „cilice“).

E ngr. κυκέων, „miscellanea potio“, „confusio“, „balmoș“ (cf. lat. *polenta* = κυκέων, la Ovidiu, *Met.*, V, 450), „talmes-balmeș“, „încurcătură“. — Etimologia am propus-o întâiu într'o noțită din „Neamul Românesc“ pe Septembre 1914.

Chichiță.

‘Chichiță sau chitiță = sertarul mesei’ (*Noua Rev. Rom.*, XIV [1913], p. 349).

La înțelesurile date de Tiktin, s. v., e de adăugit acela de „Geräthkasten am Hinterteil des Bootes“, menționat în Suplement (cf. Damé, *Termin. pop. rom.*, p. 126), cu același sens fundamental de „cutie, lădiță“.

1) O mai bogată recoltă de grecisme culegem din descântece (colecția citată): »nouă zeci și nouă de tartori cu catāroaicele lor“ (p. 139, cf. Glosarul), recte . *cataroaicele*, de la *cataroiu*, vr. propriu „apoplexie“ ngr. καταρρόη, „fluxio“ (cf. κατάρρατος = καταρραμένος, „procluțul, dracul“, τρισκατάρατος, idem, mr. *triscatarat*) [păstrat și la „Trocari“ din Brașov, în înjurătura. *lot-te-ar* [lovi-te-ar] *cataroaiele! S P.*] (Sinonimul *urcoiu*, *urcoaie* din unele variante [Pamfile, *Sârb de toamnă*, p. 138] corespunde lat. *orcus*, „Infern, ființă infernală, drac“), — „99 de sfîni în artitori .., 99 de sfînte eleurome, cu inderile suave [!]“ (*ibid*) = ἡρτώω, „assembler“ (ori ἔγιος ἄρτος, „anaforă“²⁾), ἐλέου ρῶματ, „puteri ale îndurării“ (s. ἐλξίου-, cf. mironosite²⁾), ἔντερα, „entrailles“ (cf. *cele din lăuntru*); — *ros-piroș* (p. 143) (cf. *piroșeată*, „roșeată inflăcărată“ p. 368) *ros* + ngr. πυρρός, „rosu“ (totuși cf. ung. *piros*, „roșu“). — Intr'o cimilitură a fragilor sau vărtelniței (p. 83): „Intr'o foaie, cartifoate sede-o oaie oacără“ (*cartifoate* nu e „foaie de carte“, ci *carcifoate* — *carciofoiu*, n de plantă, explicat de d A Philippide, *Zeitschr. f. rom. Philologie* pe 1907, p. 301, din *caricis folium*; cf. totuși megl. *carti*, mr. *frândză dhiticate* plămân· alusie la coloare?), avem pe *oacără*, bine cunoscutul epitet al oilor cu cearcă negru împrejurul ochilor (cf. *oacheș*), devenit *oacănă* în unele variante, supt influența lui *deapără* (despre vărtelniță); dar aceasta un împiedecă pe autorul colecției să spue în glosar, că *oacără* ar însemna: „șireată, prefacută, hoată“ s'o fi gândind la ungherismul *ocoşa = okos*, „princeput, cu doxa“²⁾, — o dovadă mai mult, pentru cine ar vedea un obstacol la etimologia noastră în explicația d-lui Păsculescu — Aceeași interpretare fantastică a unei estropieri populare avem în casul lui (*lac*) *chizărel* și *lac lăzărel* (Păsculescu, o. c., Glosarul) = *lac iezerel* (cf. colindul din „Analele Dobrogei“, I, 145)

E, probabil, rezultat prin asimilație din *θηκίτζα, *θηκήτοι (cf. θηκάρι, φηκάρι), diminutiv al lui θήκη, „boite, étui, fourreau”; cf. κορήτοι, κορητσάκι, „fillette“, din κόρη, „fille“, și dubletul *tichită-chichiută*.

Notăm, după excepțele d-lui G. T. Kirileanu, și derivatul vr. *chichicear*, „fabricant de chichițe“, din ms. 670 al Acad. Rom., f. II, 425 (sec. XVII—XVIII).

Clapă.

In expresia: *a trage (cuiva) clapa* (chiulul, renghiul).

E, probabil, mgr. χλάπα, χλάπος, ‘cippus, instrumentum quo reorum pedes constringuntur’ (Du Cange), ngr. χλάππα, „Thürriegel“, χλάπος, „Fussfessel“, χλαπωτάνος, „gefesselt“ (G. Meyer, *Neugr. Stud.*, IV). Compara expresia sinonimă *a trage (cuiva) butucul*, în care *butuc* = „obezi“: „cu butuce la picioare“ (Giuglea-Vâlsan, *Dela Rom din Serbia*, p. 19); cf. *a sta la gros*: „cu picioarele băgați în gros“ (Dosofteiu, citat în Dicț. Acad., s. v. *butuc*); cf. *groși* = *butuci*, într’o poesie populară din rev. „Tinerimea Română“, I, 423; *a pune la dubă*, din pol. *dyby*, „Fussfesseln“, *dyba*, „Pranger“ (Miklosich); de asemenea; *a pune în falanga* („Cron. exped. în Moreea“, ed. Iorga, p. 11), *a duce în poante*, „Bänden“ (Iorga, *Scris și inscr. ard. și mar.*, I, p. 44); cf. și gr. χοινιξ, „bois percé où l’on passait les pieds des criminels“.

Halidră.

‘Gripsori înfocați, paseri cerești, carele se cheamă finix, și *halidri*’ („Întrebările lui Panaghiot filosoful“, ms. din sec. al XVIII-lea, apud N. Iorga, *Cărți și scriitori români din veac. XVII—XVIII*, p. 10).

Se identifică de la sine cu gr. ἀλυδρα, „hidră-de-Mare“.

Matracucă.

Epitet satiric pentru o femeie urâtă, cu apucături rele (lași).

E Μαντρακοῦκα (Daponte, Κῆπος Χαρίτων, p. 27), femein corespunzător lui Μαντραχοῦκος, δ, „πρῶτος καὶ ἀρχηγὸς τῶν καλλιχαντζάρων“ (N. G. Politis, Μελέται περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, II, 1328), adecașeful acelor *caradzali*, „draci de la Bobotează“, cari se întâlnesc și la Arămâni (despre carac-

terul și originea numelui lor, v. foarte pe larg: Politis, *o c.*, II, 1240 sqq.; cf. Legrand, *Mythologie néohellénique*, Paris 1872, p. 8). — Pentru *carcantzali*, „sufletele pruncilor nebotezați“ (rev. „Sânziana“ din Iași, I, 16), v. supt *moroiu*.

Mischie.

‘Un voinic din Ceobâlcie [= Ciubârciu s. Ciobalaccie, din Basarabia?], cu sabie de mischie, pistoale de venetie’ (Păscu-lescu, *Literatură populară românească*, p 173)¹. — ‘Pistoale de venetie, săbioare de mischie’ (*ibid.*, 219) — ‘Amânar de muschiū, de la Dunăre viu’ (*ibid.*, 102). — ‘Rufelete de primeneală, și caii de călărie, cu săbidă mischie’ (*ibid.*, 218). — ‘Cuțite muschiū’ (rev. „Tiner. Română“, II, 223). — ‘Arme de maschii’ (în „Istoria Troadei“, la N. Iorga, *Fase sufletești și cărți reprezentative*, p.30)²

Explicația: „oțel magnetic“, pe care o dă autorul colecției în glosar, pare inspirată de Șăineanu (*Infl. orient.*, III, 261), care se gândia la turc. *myskal*, „instrument qui sert à polir“, din *mysk* = čelik, τζελίκι, „oțel“ (cf. čeljek dîntr'o „rumänische [?] Aufschrift mit cyrillischen Schriftzeichen auf einem altbosnischen Säbel in Ragusa“, publicată în *Wissenschaftl. Mitteil. aus Bosnien und der Herzegowina*, I, 499, unde, la p. 498, într'un „Spottlied auf den Venetianern vor der Eroberung Kandias im Jahre 1669“, acest *incipit*: „O vi Vlasi mletački = „O, ihr Wlachen von Venedig!“). Etimologia n'a convins însă nici pe Tiktin, care, după ce adauge, la citatele din Cantemir (relevate de Șăineanu), altele, din „Şezătoarea“ (*m scaū, muscăū*), o declară „unbekannt“.

Înțelesul de „besonders harter Stahl, spez. Wetzstahl“, totuși, împreună cu ultimele două exemple de mai sus: *dă muschue* (deși: „de premeneală“, „de călărie“) și *de maschii*, sugerează o explicație, care e, fără îndoială, cea adevarată: *de muschue* = *demuschue, dimischie, damaschue*, „de Damasc (oțel)“, „Damaszenerstahl“, „acier de Damas“: ngr. δυτική, „Damask, lame de damas“ (Contopoulos), alb. *dimiski*, „Damaskener-schwert“, sârb.-croat. *dimiskija* (Filipović), sârb.-bulg. *dimiškija* = turc. *dyriyšky*, ‘damasciert’ (G. Meyer), *dimiški*, idem (O. Schrader, *Sprachvergleichung und Urgeschichte*, I, 98), it. *da-*

1) Pentru *Mistricean*, numele eroului baladei în unele variante, cf., pe lângă *Bistrițean*, și: *Mistrīoiu*, „Român din Craina Serbiei“ = Român *mistrī*, „amestecat“ (v. Giulea, în „Anuarul de Geogr. și Antropogeografic“,

*maschino, „di ferro o simile chi abbia la tempra di Damasco“; cf. turc. *damasqo* (de l'ital. *damasco*), „étoffe de soie ou de laine damassée, laine damasquinée, c'est-à-dire celle dont la surface est ornée de dessins moires“ (Barbier de Meynard, I, 727), de unde — prin rusește — rom. *adamască*, cu varianta vr. *muschi*, corespunzătoare turc. *dımışqy*, gr. διμίσχιον (v. Hasdeu, s v. *adamasca*). — In toponomastică, cuvântul apare ca nume al unui sat doljean · *Mischiu* (de la *Mischiu*).*

Moroiu.

„Strigoiu (epifania) unui prunc mort nebotezat“

Etimologia consacrată e sărb. *mora*, ‘Alp’ = vsl. *mora* idem (cf. G. Meyer), mr. *mora*, mgr. μωρός, ‘nomen quo donantur strigae, maleficae et sagae mulieres, apud Graeculos (Du Cange); cf *strigae*, ‘maleficis mulieribus nomen inditum est, quas volaticas [cf *Sburătorul nostru!*] etiam vocant’ (Festus, ed. Lindsay, p. 414), *striga*, ‘venefica nimirum vetula quae diabolica virtute infantes neonatos ignotis modis interit’ (Cantemir, *Descriptio Moldaviae*, 142). Deci: *moroiu* de la *mora*, ca *strigou* de la *striga*. — Cuvântul a fost pus însă în legătură și cu sl. *morū*, ‘moarte’ (v. Tiktin, s. v.), iar o origine onomatopeică, iarăși, nu e exclusă; cf. vgr. μορέων, ‘strigăt de groază’, ‘numele unui strigoiu de speriat copiii’ (la Grecii moderni ἀράπης, ἀραπᾶν = μαῦρος, it. *moro*, în insula Thera:

II); apoī: gr. μεξοβάρβαροι, μεξέλληνες, cum și *Mistra*, al cărei nume a fost identificat cu *mistra*, „brânză de capră“, sau *mistră*, „Liqueur, der noch heute in Venedig zur Mischung mit dem untrinkbaren Lagunenwasser dient“ (C. Hopf, *Griechenland im Mittelalter*, ap. Ersch und Gruber, I, 85, p. 267).

2) ‘Eu sănt maistor la ales, La frânghei [= marfă frâncescă], La mestie (o'el), Fierul bun de vitejie’ (balada „Moș-Novac“ din col. Vulpian, p. 78) trebuie apropiat de pasagiul: ‘Și se'ncinse cu o spată de cinci degete de lată și cu una de șider (= ngr. σιδερον, „fier“), de străbate și prin fer’ din varianta Hodoș (v. „Conv. literare“, XXXVIII, 896, cf. varianta din col. Vasiliu, p. 15, unde e vorbe de „ficiorul Banului din tara Harțagului“

Hătegului s. *Hertegului*, „Ducelei“) — Pentru *veneție*, „marfă de Venetia“, cf. în special N. Iorga, *Scris. și inscr. ardel și maramureșene*, I, 67 și 53: „confectur de Veneție“, „a aduce vineție la Craiova“ (an 1750); cu un timbru special, cuvântul se întâlneste și în descântece, „Și să vă duceți în Veneție, c'acolo-s mese 'ntinse, f clii aprinse“ (în varianta din rev. „Ion Creangă“, XIII, 76 „Să vă duceți în punetii mari“, — évident, corupt, cf. ngr. πονέντης, πονέτες, „vânt de Apus“ = it. *ponente*: G. Meyer, *Neugr. Stud.*, IV, 72).

μόρος și δουδοῦ, la F. Pradel, *Griech. u. Südital. Gebete, Beschwör. u. Rezepte des Mittelalters*, p. 347; cf. ἀραπάδες, ‘die in den Brunnen wohnenden Geister’, *ibid.*, apoi *Harap-Alb și Sfântanită*, ‘dracul din fântână’, ‘cel din puț’, al nostru: Pamfile, *Diavolul*, p. 68).

Adevăratul etymon ar putea fi, totuși, ngr. μωρό(ν), ‘copilaș, prunc’ (cf. μωρουδίκι, μωρόπαιδον, ‘infans, puerulus’: Du Cange). — Momentul principal ar fi, adeca, însușirea de „copil“ a acestui strigoiu în miniatură, care „până la al șeptelea an strigă în fiecare noapte: botez!“ (Goroievu, *Credințe și superstiții*, Glosarul, s. v. *strigă*), mai precis: noțiunea de copil (mort) *nebotezat*, „păgân“; cf. megl. *pija*, „prunc nebotezat, păgân“, (Papahagi, *Megleno-Români*, II, 104), ngr.-epirot. παγχό = τὸ βρέφος, cu trimitere la δράκος și μῶκος (Aravantinos, *Gloss. epirot*, p. 72). — Formal, nu există nicio piedecă: *morò* va fi fost alipit la grupa sufixului *-oiū*.

Părtălăs.

Înseamnă în megl.: „peștriț, bălțat“ (Papahagi, *Megleno-Români* II, 103) și e ngr. παρθαλός, idem, sau, mai precis, ngr.-dial. παρτάλας, [și παρταλός?] = φακένδυτος, „rufos, felegos“ (Budona, *Glosarul dialectului din Velvendò*, p. 99), de la παρτάλι: (τό) = φραζ, „rufă, sdreanță“ (*ibid.*), „leancă, cojoleancă“ (cf. megl. *partalunca*, „tol, zdreanță“: Papahagi, *I. c.*, II, 102), — ceeace corespunde perfect cu înțelesul propriu și metaforic din cimilitura megl. a „găinii“ (Papahagi, *I. c.*, p. 51): „Ună ghiupcă părtăloasă“, etc., în care *ghuupca* = Tigancă, lit.: Egipteaneă (cf. *musrca*, „curcă“, propri.: „Egipteaneă“; *ibid.*, II, 95), „pasare neagră“ și „clește“ (*ibid.*, I, 30).

Proor, prour.

‘La ciobanii români de la Pind *pror* sau *prour* însemnează timpul pe la 2—3 oare după miezul nopții. Se zice, duc oile în *prour* = duc oile să pască înainte de zori, sau, sărmî oile tu *prour* = mână oile la păscut de cu noapte’ (I. Caragiani, la Hasdeu, *Etym. Magn.*, I, 1108). — ‘*Amproor* (cu doi o ca în noor), pe la 9—10 oare’ (Liuba, Bănat, *ibid.*, 1107). — ‘*Prior* e timpul când merg dimineața, cu oile la pășune’ (Viciu, *Glosar*, 71). — ‘*Ampróor, ampruăr*, timpul când se mulg oile înătia oară (dimineața pe la 7—3 ceasuri)’ (Candrea, *Graul din Tara Oașului*, 48). — ‘*Proor* însemnează ajunul lui Sf. Gheorghe’ (Covurlușu: la

Hasdeu, l. c.). — 'Ne-a apucat proorul Bobotezei de-atâta chin' (Calendarul rev. „Ion Creangă“ pe 1912, p. 55).)

Ngr. πρόωρος, -ov, „frühzeitig, vorzeitig“, προώρως, „vor der Zeit, zu früh“ (Mitsotakis, cf. vgr. προώριος, „précoce“), nu se pare preferabil lui *per rorem* (Hasdeu, l. c.)²), *prior* (Marinescu, *ibid.*), sau **priulus* (Pascu, „Arhiva“ din Iași, XXV, 197). — Înțelesul lui *proor* din ultimele două exemple se lămurește deplin prin sinonimul *Mânicătoarea*, „serbătoare în ajunul Sf. Gheorghe“ (Codin-Mihalache, *Sărbatorile poporului*, p. 58), de la a (se) *mâneca*, „a se scula desdedimineață, de noapte, cu noaptea'n cap, pană'n ziă“. — Pentru *am-*, *au-*, cf. megl. *an zorli* = în zori (Papahagi, *Megleno-Română*, II, 35).

Se poate, în schimb, ca ngr.-pop. πωυργά, „matin“ (Contopoulos), să nu fie străin de *porneala ciobanilor noștri* (Μπονάρα, πωνόργαλια, „frühzeitig“, e it. *a buon ora*, după G. Meyer, *Ngr. Stud.*, IV, 61; cf. rom. *bună-oară, bunioara*).

Schilz.

„Javră, potae“ (*Revista critica-literara*, III, 168)

E ngr. σκύλα, „cățea“, din aceeași familie cu *schulaesc*, (s)chelalăiesc, etc., de origine slavă (!) după Cihac (II, 330)

Spolocanie

„Petrecere de lăsatul-secului“ (cf. Marian, *Sarbatorile la Români*, II, 3).

Însemnăm cuvântul aici, pentru că din ngr. vine confirmarea originii lui românești: σπολοκήν = ἐπίνυπτρις, ἀπόνυπτρον „Waschwasser“ (G. Meyer, *Neugr. Studien*, II, 59), „le vin qu'on boit après s'être rincé la bouche à la fin d'un repas“ (Legrand).

Înțelesul de *spal* e decisiv: e vorba de „clătirea, spălarea gurii (de fruct), în vederea postului“ .— *Spălucanie*, intermediarul presupus (cf. Weigand), e în același raport cu *spal(ăcesc)*, ca *petrecanie* cu *petrec*.

1) Intr-o „Carte de desfăcute farmecile“, tipărită cu cirilic la Sibiu, s. a., p. 12, gasim „Fapt cu luatul în anii vacilor și a oilor în *prejurul Sfântului Gheorghe*“ — Că în anii *manei*, e evident; dar, dacă *prejurul* (cf. *preajma*, *preziua*, *prozorul*) = *prourul*, am avea, aici, poate cea mai veche atestare a cuvântului după *apruer*, problematic și el, din Anon. Bănătean.

2) Un exemplu ca acesta, din Viciu („Colind zori de zori“, în *Colinde din Ardeal*, p. 35)

Și-mi veniți voi, junii buni,
Rourând și *prăurând*,
Ca vara mai greu plouând

nu confirmă decât în aparență această interpretare, — forma explicându-se, ca un joc de cuvinte popular (poate chiar cu *a ură*!). — Cf. totuși Frâncu *Mofii*, p. 129, unde se vorbește expres de „o stropitoare, numită *Improor*.“

Mr. Sucardi.

„Sarică“ (Papahagi, *Megleno-Româniu*, II, 119).

E ngr. (ē)σωκάρδη, „Weste der Männer, Seelenwärmer“ (Dieterich), „camisole, chemisette“ (Byzantios).

Tiri(mì).

‘*Tirimi*, adv., tot una, în fel: *tirimi* Ioana, *tirimi* Stana’ (Boceanu, *Cuvinte din jud. Mehedinți*, 105). — ‘*Tirimi*...; *tirimi* ori..., ori..., ce mî-e..., ce mî-e...“ (j. Gorj, *Conv. Liter.*, an. 1912, p. 1050, nota 1.). — „*Tiri* drac, *tiri* Sotea“ (Bănat: Zanne, *Proverbele Românilor*, VI, 578; cf. Anonimul Bănățean, ed. Crețu: *tiri* = talis, qualis, precum și: *Sotya* Satan). — „*Tir*, asemenea: *tir* mie (*sic*) dracul, *tir* mie lacul; *tir* mie baba Rada, *tir* mie Rada baba“ (Golescu, *Dicț. ms.*, f. 240; după extrasele d-lui G. T.-Kirileanu).

Ar putea fi, îngr. tépι, „semblable“, tépι μοι, „cela m'est égal“, recte: ταῖρι, „paire“ (= *έταιρι?). — La Cihac, din vsl teri, idem.

Mr. Trifirușcu.

„Fraged, plăpând“ (Papahagi, *Basme aromâne*, Glosar).

Din ngr. τρυφερὸς, idem. — Pascu (*Sufixe românesti*, 345) îl raporta la mr. *fira*, „déchet, déminution“ (Dalametra).

Troapă (tropeie, tropie).

‘Pe noi ne-o lăsat

‘Cea Sântă-Mărie

‘*Troapa* lui Iordan’.

Viciu, *Călindă din Ardeal*, p. 92, adnotează: „De a se întoarce, — cum s'a întors Iordanul, — ca să iasă“, și, de fapt, aceasta e formula de plecare a „feciorilor colindători, când ies din casă“ (cf. p. 171: „*troapa* ni se'ntoarn“ [toți ies]). Același înțeles are cuvântul intr'un cântec popular profan, „Codreanu și Mocanul“, din colecția Pamfile (*Cîntece de țara*, p. 41):

‘Și'nnapoï drum că-și făcea,

‘În *tropea* drumului,

‘La târgul Divanului.

Viciu scrie, însă, o c, p. 93: „*troapa* = semnul, steagul, crucea“ (nota 2), iar „*tropea* drumului“ din Pamfile nu exclude sensul de „crucile drumului“.

Sensul fundamental pare a fi, totuși, acela de „tour, détour, tourner“ al gr. τροπή (cf. τροπαιόν, „semn de bătuință, trofeu“, *tropaeum*).

VII

Elemente ungurești.

Dorângă, dorungă.

‘Culme, băt, prăjină’ (*Noua Rev. Rom.*, VIII, 85), ‘dorunga, numită încă și părangă, este un druguleț aproape de 3 m., gros de 10—12 cm. și neted; de mijloc îi atarnă, legată de un curmecu, *crucea* [de unde și numele de *crașne* al unei spate de dorunga!]’ (Pmf, *Ind istriacă casnică la Români*, p. 218).

E ung. *dorong*, *dorung*, ‘phalanga, fustis, pertica, pălăuș (Szamota-Zolnai).

Cun scutul *d'rânga*, cu înțeles obscen, e, de sigur, acelaș cu ânt (met foic). — Ca nuri e de familie, și: *Dolâng*, în i'o „c r e“ din 1683 a ispravnicilor de Bureaști (v. *Anuarul de Gogr. și Arh. ogeografie*, an 1914—15, p. 61).

Fodo men

‘*Fodormente* = m̄ntha, *fodiment* caluluj = Calam n̄la’ (Anonimul ăastă, d. Crețu, p. 309).

Evident, ung. *fodormenthe* „m̄nta-creață“. Cf. n. de fam. *Fodor*, „Ci” (d. i. Feodor Theodor); noi: ‘i rbe kracze = men ha’ (bi., p. 343) și *isi iuă-creață*, *Menth crīspa*, *menth f is'e* (Panț).

Adaugă că din ung. *bod r*, s'nonimul lui *fodor*, „criș“ (v. Szamota-Zolnai), a em românește n. de bou *bodor* (Pală, *Răsunariu*, p. 136) și de fam. *Bodor*, *Budur escu*, iar din quasi-ononimul acestuia, **blodor* (= germ. *blöder*?), apelativul *blot r*, ‘homo vanus’ (Aronimul Bănățean, p. 330).

Homoc.

‘Nisip: *homok* = sabulum’ (Anon. Bănățean, p. 343 Crețu).

Vădit, un ungrism: *homok*, ‘dem. Cf. numele topic *Homocea*.

Hurdzău.

‘Pod umblător’ (rev. „Ion Creangă“, II, 219), ‘*Hurduzän* (sic), funia groasă cu care se leagă podul’ (Vircol, *Graiuld in*